

ส่วนที่ ๓

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด เป็นการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกจังหวัดที่จะมีผลกระทบต่อการพัฒนาด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด ซึ่งข้อมูลที่ได้จากการ วิเคราะห์จะนำมาเป็นพื้นฐานในการกำหนดทิศทางการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ ตามเครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์ ดังนี้

๑. การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (SWOT) ด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดยะลา

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน

จุดแข็ง (Strengths : S)

- ๑) เป็นแหล่งผลิตสินค้าเกษตรเศรษฐกิจที่สำคัญ ได้แก่ ยางพารา เนื้อที่เพาะปลูก ๑,๑๗๐,๔๘๓ ไร่ ผลผลิตรวม ๒๓๘,๑๓๔ ตัน/ปี ทูเรียน เนื้อที่เพาะปลูก ๑๑๙,๔๕๑ ไร่ พื้นที่ให้ผลผลิต ๙๐,๒๑๙ ไร่
- ๒) มีสินค้า GI ที่ได้รับการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ๖ ชนิด ได้แก่ กล้วยหินบันนังस्ता ทูเรียน สะเต็ดน้ำยะลา ส้มโชกุนเบตง มังคุดในสายหมอกเบตง ไก่เบตงยะลา ปลาบิลสายน้ำไหลเบตง และมีสินค้าอัตลักษณ์ เช่น ข้าวพื้นเมือง (ข้าวมือลอ) ปลาพลวงชมพู เป็นต้น สามารถนำไปส่งเสริมอาชีพให้แก่เกษตรกร และสร้างความสามารถในการแข่งขันให้กับจังหวัดยะลา
- ๓) มีเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) และเกษตรกรรุ่นใหม่ (Young Smart Farmer) ที่เป็นเกษตรกรต้นแบบมีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านในอาชีพตนเอง ซึ่งสามารถที่จะพัฒนาต่อยอดให้เป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตรได้
- ๔) มีอาสาสมัครเกษตรกรในพื้นที่ เป็นผู้ประสานงานระหว่างเกษตรกรกับส่วนราชการในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เพื่อให้เกิดการบูรณาการงานพัฒนาการเกษตรตามภารกิจของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในหมู่บ้าน อย่างมีประสิทธิภาพ
- ๕) มีตลาดกลางยางพารา รับซื้อขายผลผลิตภายในพื้นที่ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีศูนย์เรียนรู้รู้กระบวนการแปรรูปยางพาราแบบครบวงจร มาตรฐาน ISO และ มอก. ในการผลิต เช่น สหกรณ์แปรรูปผลิตภัณฑ์ยางพาราบ้านถ้ำทะเล จำกัด กลุ่มเกษตรกรทำสวนยางและผลิตภัณฑ์ยางตาซี และมีโรงงานแปรรูปทุเรียน/ห้องเย็น เพื่อรองรับผลผลิตทางการเกษตร
- ๖) มีโรงงานผลิตกระแสไฟฟ้า ซึ่งผลิตส่งหรือจำหน่ายไฟฟ้า จำนวน ๙ โรงงาน แบ่งออกเป็น โรงงานผลิตกระแสไฟฟ้าจากพลังงานน้ำ จำนวน ๒ โรงงาน และโรงงานผลิตกระแสไฟฟ้าชีวมวล จำนวน ๗ โรงงาน
- ๗) ช่องทางการตลาดในรูปแบบ Platform online ช่วยให้สินค้ามีการกระจายตัวและเข้าถึงผู้บริโภคได้ง่ายขึ้นตามรูปแบบการใช้ชีวิตสมัยใหม่ ซึ่งเป็นการขยายช่องทางการตลาดทั้งในและต่างประเทศได้
- ๘) จังหวัดยะลามีวิสาหกิจชุมชนพัฒนาทุเรียนคุณภาพบ้านบาตูปูเต๊ะ (ฮาร์โต) ที่มีความเข้มแข็ง ซึ่งมีการจัดการตั้งแต่การผลิต การรวบรวม และการตลาด
- ๙) จังหวัดยะลาอยู่ในพื้นที่ฝนตกชุก มีค่าปริมาณน้ำฝน เฉลี่ยต่อปี ๒,๓๘๘.๕ มิลลิเมตร หากมีการจัดแหล่งสำรองน้ำ ที่เพียงพอก็จะทำให้ไม่มีปัญหาการขาดแคลนน้ำเพื่อใช้ทางการเกษตร

จุดอ่อน (Weakness : W)

- ๑) พื้นที่ทำการเกษตรส่วนใหญ่ อยู่นอกเขตพื้นที่ชลประทาน แหล่งน้ำและระบบกระจายน้ำเพื่อการเกษตรไม่ครอบคลุมพื้นที่ทางการเกษตร และระบบป้องกันอุทกภัยยังไม่ดีเท่าที่ควรทำให้เกิดอุทกภัยซ้ำซาก ส่งผลต่อการเสียหายของผลิตสินค้าเกษตร
- ๒) การสร้างแรงจูงใจของความต้องการตลาดสำหรับสินค้าเกษตรที่ได้รับการรับรอง GAP ยังไม่ชัดเจน
- ๓) ปริมาณการผลิตสินค้าเกษตรหลักบางชนิด เช่น โคน้ แพะเนื้อ ข้าว ใก้เนื้อ ไข่ไก่ ยังไม่เพียงพอต่อความต้องการบริโภคในคนในพื้นที่ จำเป็นต้องนำเข้าสินค้าอาหารที่จำเป็นจากนอกพื้นที่จังหวัด
- ๔) เกษตรกรทำการเกษตรแบบเชิงเดี่ยว นิยมตามกระแส และใช้วิธีการผลิตแบบวิถีดั้งเดิม ทำให้ผลผลิตทางการเกษตรไม่มีคุณภาพได้มาตรฐาน และผลิตผลต่อไร่ยังต่ำ เช่น ยางพารา และทุเรียน ส่งผลทำให้เกษตรกรมีรายได้ต่ำ
- ๕) แรงงานภาคการเกษตรมีแนวโน้มลดลง เนื่องจากเกษตรกรส่วนมากเป็นผู้สูงอายุ และเกษตรกรรุ่นใหม่ขาดแรงจูงใจต่อการทำการเกษตร
- ๖) เกษตรกรส่วนมากยากจน ไม่มีเงินทุนในการพัฒนาการทำเกษตร การแปรรูปและการตลาด และยังขาดการเชื่อมโยงกับสถาบันต่าง ๆ ที่จะช่วยในการแปรรูป และการตลาด ทำให้การแปรรูปสินค้าเกษตรยังน้อยอยู่
- ๗) เกษตรกรขาดองค์ความรู้และทักษะด้านการเกษตร การตลาด การบริหารจัดการผลผลิต รวมถึงการใช้ประโยชน์จากผลงานวิจัย เทคโนโลยีและนวัตกรรมสมัยใหม่
- ๘) การรวมกลุ่มเกษตรกร สถาบันเกษตรกรยังไม่เข้มแข็งและยั่งยืน สถาบันเกษตรกรมีเครื่องจักรกลทางการเกษตรน้อย ส่งผลทำให้ต้องจ้างเครื่องจักรกลทางการเกษตรมาใช้บริการทำให้ต้นทุนการผลิตสูง
- ๙) เกษตรกรมีกรรมสิทธิ์การถือครองที่ดินน้อยทำให้เกษตรกรมีรายได้น้อย และบางส่วนของที่ดินมีปัญหาทับซ้อนทำให้เกษตรกรขาดแรงจูงใจในการทำการเกษตร และไม่สามารถแปลงทรัพย์สินที่ดินเป็นแหล่งเงินทุนเพื่อนำมาลงทุนทำการเกษตร
- ๑๐) เกษตรกรขาดองค์ความรู้และความเข้าใจในการจัดการดิน ส่งผลต่อคุณภาพและผลผลิตทางการเกษตร
- ๑๑) สินค้าเกษตรยังขาดการพัฒนาคุณภาพ พัฒนาผลิตภัณฑ์ สร้างเรื่องราวแหล่งกำเนิดสินค้า (Story) สร้างแบรนด์สินค้า (Brand) เพื่อส่งเสริมการตลาดและสร้างรายได้ให้กับเกษตรกร
- ๑๒) การซื้อขายคาร์บอนเครดิตยังไม่เกิดขึ้น (Carbon Credit) โดยเฉพาะสินค้ายางพารา ปาล์ม น้ำมัน ซึ่งเป็นสินค้าหลักของจังหวัดยะลา
- ๑๓) แหล่งรวบรวมกระจายผลผลิตทางการเกษตรและระบบการบริหารจัดการยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร
- ๑๔) เกษตรกรขาดองค์ความรู้ทักษะในการใช้ประโยชน์ของ platform ช่องทางการจำหน่ายสินค้า
- ๑๕) ปัญหานาร้าง ส่งผลให้เกิดการสูญเสียประโยชน์ในการใช้พื้นที่ เพื่อสร้างมูลค่าจากภาคการเกษตรและรายได้ทางเศรษฐกิจของจังหวัดยะลา
- ๑๖) การผลิตสินค้าเกษตรยังขาดมาตรฐานสินค้าเกษตรที่สำคัญ เช่น มาตรฐาน EUDR ในยางพารา มาตรฐานRSPO ในปาล์มน้ำมัน มาตรฐาน GAP ในพืชต่างๆ และมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ Organic Thailand
- ๑๗) เกษตรกรไม่มีเอกสารสิทธิ์ในที่ดินทำกิน ส่งผลให้ไม่สามารถขึ้นทะเบียนเกษตรกรและพลาดโอกาสรับสิทธิประโยชน์หรือเงินเยียวยาจากภาครัฐในกรณีที่รัฐมีนโยบายช่วยเหลือเกษตรกร
- ๑๘) การขายทุเรียนเหมาสวน ทำให้ผลผลิตบางส่วนไม่มีคุณภาพ เช่น ทุเรียนอ่อน ทุเรียนหนอนเจาะ ส่งผลต่อความเชื่อมั่นของผู้บริโภค

- ๑๙) ขาดโครงสร้างพื้นฐานและโมเดลธุรกิจด้านพลังงานทางเลือกในระดับชุมชน: แผนการใช้พลังงานหมุนเวียนในภาคเกษตร เช่น โซลาร์เซลล์สูบน้ำ พลังงานชีวมวล ยังขาดการพัฒนา ทำให้ในพื้นที่ห่างไกลยังต้องพึ่งพาพลังงานกระแสหลักที่มีต้นทุนสูง

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก

โอกาส (Opportunities : O)

- ๑) สภาพภูมิศาสตร์ และสภาพภูมิอากาศมีความเหมาะสม เอื้อประโยชน์ต่อการผลิตสินค้าเกษตรที่มีคุณภาพ
- ๒) สถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระมีนโยบายสนับสนุนส่งเสริมโครงการทุเรียนคุณภาพ ในพื้นที่จังหวัดยะลา ช่วยถ่ายทอดองค์ความรู้และส่งเสริมให้เกษตรกรผลิตทุเรียนให้ได้มาตรฐาน
- ๓) รัฐบาลมีนโยบายที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และการแก้ไขปัญหาความไม่สงบในพื้นที่ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ เช่น นโยบาย “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” นโยบายความร่วมมือในการรวมกลุ่มประชาคมอาเซียน
- ๔) นโยบายสำคัญของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตด้านการเกษตรให้สามารถแข่งขันได้ เช่น การตลาดนำการผลิต / การผลักดันสินค้าเกษตรและบริการมูลค่าสูง / การขับเคลื่อนภารกิจยกระดับ MR. สินค้าเกษตร / การทำการเกษตรที่ใส่ใจสิ่งแวดล้อม (Go Green) ด้วย BCG/Carbon Credit / การส่งเสริมเกษตรกร/สถาบันเกษตรกรเป็นผู้ให้บริการทางการเกษตรแบบครบวงจร/ การพัฒนาเกษตรกรให้ปราดเปรื่อง (Smart Farmer / Young Smart Farmer) / การบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning by Agri-map) / และเกษตรกรรมยั่งยืน เป็นต้น
- ๕) นโยบายมาตรฐานสินค้าเกษตรที่รัฐบาลสนับสนุนให้มี เช่น มาตรฐาน RSPO ในปาล์ม น้ำมัน มาตรฐาน EUDR ในยางพารา มาตรฐาน GAP ในทุเรียน เป็นต้น ที่สามารถเพิ่มรายได้ให้กับเกษตรกรในพื้นที่จังหวัดยะลา
- ๖) นโยบายเรื่องความมั่นคงด้านอาหารของกลุ่มประเทศตะวันออกกลาง (ฮาลาล) เป็นโอกาสในการพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตร/อาหารฮาลาล ซึ่งเป็นที่ยอมรับ นำเชื่อถือของกลุ่มประเทศมุสลิม โดยมีความสอดคล้องกับวิถีชีวิต วัฒนธรรมของประชาชนผู้นับถือศาสนาอิสลามในพื้นที่ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้
- ๗) อิทธิพลของกระแสการดูแลสุขภาพ นิยมบริโภคอาหารและสินค้าเกษตรปลอดภัยเพื่อสุขภาพ ทำให้มีปริมาณความต้องการอาหารและสินค้าเกษตรที่ปลอดภัยมีจำนวนมากขึ้นตามลำดับ
- ๘) กระแสนิยมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์และเชิงเกษตรมีมากขึ้น เป็นโอกาสการพัฒนาการท่องเที่ยวในแปลงทำการเกษตรเพิ่มมากขึ้น
- ๙) มีความเชื่อมโยงเส้นทางการคมนาคมกับจังหวัดปัตตานี นราธิวาส สงขลา และประเทศมาเลเซีย (รัฐเปรัก) บริเวณด้านชายแดนเบตง ทำให้ระบบการขนส่งสินค้าเกษตรไปจำหน่ายได้สะดวก และสร้างมูลค่าเพิ่มมากขึ้น
- ๑๐) กลุ่มสินค้าที่มีศักยภาพ เช่น ผัก สมุนไพร แมลงเศรษฐกิจซึ่งเป็นโปรตีน และพืชกลุ่มเครื่องดื่มและผลิตภัณฑ์ เช่น กาแฟ ซึ่งตลาดยังมีความต้องการจำนวนมาก
- ๑๑) พื้นที่ คทช. (คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ) ในจังหวัดยะลา เป็นพื้นที่ที่รัฐอนุญาตให้ผู้ยากไร้เช่าทำกินและอยู่อาศัยอย่างถูกกฎหมาย การจัดสรรที่ดินทำกินให้แก่เกษตรกรผู้ยากไร้ช่วยให้มีพื้นที่ในการทำเกษตร

ภัยคุกคาม (Threats : T)

- ๑) ลักษณะสภาพพื้นที่ของจังหวัดยะลา ทำให้การใช้ประโยชน์ที่ดินและการบริหารจัดการพื้นที่การเกษตรตามนโยบาย Zoning by Agri-map เป็นไปได้ยาก
- ๒) ปัญหาการระบาดของโรคและแมลง ส่งผลให้ปริมาณคุณภาพของผลผลิตลดลง อาทิ โรคใบจุดกลมในยางพารา โรคเหี่ยวในกล้วยหิน โรครากเน่าโคนเน่า หนอนเจาะเมล็ดทุเรียน และโรคระบาดในสัตว์ อาทิ โรคปากและเท้าเปื่อย โรคลัมปีสกิน โรคคอหิวาต์แอฟริกาในสุกร โรคไข้หวัดนก ฯลฯ
- ๓) ปัญหาภัยพิบัติทางธรรมชาติ และการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศอย่างรุนแรง เช่น ปัญหาอุทกภัยภัยแล้งที่ซ้ำซาก ส่งผลกระทบต่อผลผลิตสินค้าเกษตรในจังหวัดยะลา
- ๔) สถานการณ์สงครามโลกทำให้ราคาน้ำมันสูงขึ้นส่งผลให้ต้นทุนการผลิตเพิ่มขึ้น รวมถึงเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจและความเชื่อมั่นในการลงทุนของภาคเอกชน
- ๕) ต้นทุนการผลิตด้านการเกษตรมีราคาสูง เนื่องจากการพึ่งพาปัจจัยทางการผลิตจากต่างประเทศ เช่น ปุ๋ยเคมี อาหารสัตว์ วัสดุคอกอาหารสัตว์ สารปราบศัตรูพืช มีราคาสูงขึ้น ส่งผลทำให้ต้นทุนผลผลิตทางการเกษตรสูงขึ้น
- ๖) ราคาสินค้าการเกษตรในตลาดโลกที่มีความผันผวน ส่งผลทำให้ราคาสินค้าเกษตรในพื้นที่ที่มีความผันผวน
- ๗) การแทรกแซงทางการค้าของผลผลิตการเกษตรของต่างประเทศ เช่น ปาล์มน้ำมัน มะพร้าว
- ๘) ระเบียบ กฎหมาย ข้อกำหนด ข้อกำหนด ของประเทศนำเข้าผลผลิตสินค้าเกษตร ส่งผลต่อการส่งออกผลผลิตสินค้าเกษตร ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการส่งออก
- ๙) นโยบายประกันภัยสินค้าเกษตรบางชนิดยังไม่ครอบคลุม และไม่มีการประชาสัมพันธ์อย่างทั่วถึงเมื่อเกิดภัยพิบัติกับสินค้าเกษตรทำให้เกษตรกร ไม่ได้รับการชดเชยในโครงการประกันภัยสินค้าเกษตร
- ๑๐) ผลผลิตสินค้าเกษตรบางชนิด เช่น ไม้ผล เงาะ มังคุด ทุเรียน ลองกอง ผลผลิตจะออกพร้อมๆ กับจังหวัด อื่นๆ เช่น สงขลา ปัตตานี นราธิวาส ส่งผลทำให้ผลผลิตจะกระจุกตัวอาจจะทำให้ราคาไม่ดีเท่าที่ควร

๒. การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในโดย McKinsey ๗-S Framework ซึ่งจะวิเคราะห์ว่ามี จุดแข็ง จุดอ่อนอย่างไรในปัจจุบันทั้ง ๗ ประการ ประกอบด้วย

๑. กลยุทธ์ (Strategy)
๒. โครงสร้างขององค์กร (Structure)
๓. ระบบการปฏิบัติงาน (System)
๔. บุคลากร (Staff)
๕. ทักษะ ความรู้ ความสามารถ (Skill)
๖. รูปแบบการบริหารจัดการ (Style)
๗. ค่านิยมร่วม (Shared Values)

ตารางที่ ๒๙ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน โดย McKinsey ๗-S Framework

๗-S McKinsey	จุดแข็ง (Strengths)	จุดอ่อน (Weakness)
กลยุทธ์ (Strategy)	<p>๑) เป็นแหล่งผลิตสินค้าเกษตรเศรษฐกิจที่สำคัญ ได้แก่ ยางพารา ทูเรียน</p> <p>๒) มีสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น ได้แก่ กล้วยหินทูเรียนสะเด็ดน้ำ ส้มโชกุน (GI) มังคุดในสายหมอกเบตง ข้าวพื้นเมือง (มีลอ) ไข่เบตง ปลาพลวงชมพู ปลานิลสายน้ำไหล เป็นต้น</p> <p>๓) มีตลาดกลางยางพารา รับซื้อขายผลผลิตภายในพื้นที่ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีศูนย์เรียนรู้กระบวนการแปรรูปยางพาราแบบครบวงจร มีมาตรฐาน ISO และ มอก. ในการผลิต และมีโรงงานแปรรูปทุเรียน/ห้องเย็น</p> <p>๔) มีความเชื่อมโยงเส้นทางการคมนาคมกับจังหวัดปัตตานี นราธิวาส สงขลา และประเทศมาเลเซีย (รัฐเปรัก) บริเวณด่านชายแดนเบตง</p> <p>๕) มีโรงงานผลิตกระแสไฟฟ้า</p>	<p>๑) พื้นที่ทำการเกษตรส่วนใหญ่อยู่นอกเขตพื้นที่ชลประทาน แหล่งน้ำและระบบกระจายน้ำ เพื่อการเกษตรไม่ครอบคลุมพื้นที่ทางการเกษตร</p> <p>๒) เกษตรกรไม่มีที่ดินทำกินเพื่อทำการเกษตร</p> <p>๓) ขาดการพัฒนาด้านการตลาดและอุตสาหกรรมแปรรูป เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม</p> <p>๔) ขาดความมั่นคงด้านอาหาร ต้องอาศัยนำเข้าสินค้าอาหาร ที่จำเป็นจากนอกพื้นที่จังหวัด</p>
โครงสร้างขององค์กร (Structure)	ประชากรส่วนใหญ่ในพื้นที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม	<p>๑) การรวมกลุ่มเกษตรกรยังไม่เข้มแข็ง และยั่งยืน</p> <p>๒) เกษตรกรไม่มีที่ดินทำกินเพื่อทำการเกษตร</p>
ระบบการปฏิบัติงาน (System)	-	ทำการเกษตรแบบเชิงเดี่ยว นิยมตามกระแส และใช้วิธีการผลิตแบบวิถีดั้งเดิม
บุคลากร (Staff)	<p>๑) มีเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) และเกษตรกรรุ่นใหม่ (Young Smart Farmer)</p> <p>๒) มีอาสาสมัครเกษตรในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ทำหน้าที่ประสานเชื่อมโยงข้อมูล การแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ระหว่างเกษตรกรกับส่วนราชการ</p>	<p>๑) ไม่มีความรู้ในการวางแผนการผลิต การตลาดและการบริหารจัดการผลผลิต</p> <p>๒) เกษตรกรส่วนมากยากจน ไม่มีเงินทุนในการพัฒนาการทำเกษตร การแปรรูป และการตลาด</p>
ทักษะ ความรู้ ความสามารถ (Skill)	มีเกษตรกรต้นแบบมีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านในอาชีพตนเอง ซึ่งสามารถที่จะพัฒนาต่อยอดให้เป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตรได้	<p>๑) เกษตรกรขาดองค์ความรู้และทักษะด้านการเกษตร การแปรรูป การใช้ประโยชน์ของ platform ช่องทางการจำหน่ายสินค้า รวมถึงการใช้ประโยชน์จากผลงานวิจัย เทคโนโลยี และนวัตกรรมสมัยใหม่ เพื่อทำการเกษตรยังมีน้อย</p> <p>๒) ขาดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง</p>
รูปแบบการบริหารจัดการ (Style)	<p>๑) มีผู้นำเกษตรกรในพื้นที่</p> <p>๒) ให้เกษตรกรมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการพัฒนาในพื้นที่</p> <p>๓) ช่องทางการตลาดในรูปแบบ Platform online</p>	เกษตรกรได้รับข้อมูลข่าวสารล่าช้า ขาดการประสานงานในพื้นที่

๗-S McKinsey	จุดแข็ง (Strengths)	จุดอ่อน (Weakness)
ค่านิยมร่วม (Shared Values)	มีประเพณีลงแขก	เกษตรกรรุ่นใหม่ขาดแรงจูงใจต่อการทำการเกษตร

๓. การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก โดย PESTEL Analysis

๑. ปัจจัยด้านการเมืองและกฎหมาย (Political Factors) เช่น นโยบายของรัฐ ระบบการปกครอง เสถียรภาพ ด้านการเมือง และความร่วมมือระหว่างประเทศ เป็นต้น

๒. ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ (Economic Factors) เช่น การปรับอัตราภาษี อัตราดอกเบี้ย อัตราการจ้างงาน ภาวะเศรษฐกิจ

๓. ปัจจัยด้านสังคมและวัฒนธรรม (Social cultural Factors) เช่น เพศ อายุ ระดับการศึกษา ค่านิยม การบริโภคอุปโภค

๔. ปัจจัยด้านเทคโนโลยี (Technological Factors) เช่น เครื่องจักรกลทางการเกษตร เทคโนโลยีสารสนเทศ

๕. ปัจจัยด้านกฎหมาย (Law/Legal Factors) เช่น กฎหมายแรงงาน กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค ระเบียบข้อบังคับด้านธุรกิจ

๖. ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม (Environment Factors) เช่น สภาพภูมิอากาศ ภูมิประเทศ ธรรมชาติ

ตารางที่ ๓๐ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก โดย PESTEL Analysis

โอกาส (Opportunity)	อุปสรรค (Threats)
<p><u>ด้านการเมือง</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - นโยบาย “สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” - การกำหนดมาตรการควบคุมในสินค้าเกษตรบางชนิด - นโยบายความร่วมมือในการรวมกลุ่มประชาคมอาเซียนเป็นตลาดเดียว - นโยบายสำคัญของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตด้านการเกษตรให้สามารถแข่งขันได้ เช่น ตลาดนำการผลิต / การผลักดันสินค้าเกษตรและบริการมูลค่าสูง / การขับเคลื่อนภารกิจ ยุกระดับ MR. สินค้าเกษตร / การทำการเกษตรที่ใส่ใจสิ่งแวดล้อม (Go Green) ด้วย BCG/Carbon Credit / การส่งเสริมเกษตรกร/สถาบันเกษตรกรเป็นผู้ให้บริการทางการเกษตรแบบครบวงจร/การพัฒนาเกษตรกรให้ปราดเปรื่อง (Smart Farmer / Young Smart Farmer) / การบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning by Agri-map) / และเกษตรกรรมยั่งยืน เป็นต้น 	<ul style="list-style-type: none"> - ความไม่มั่นคงทางการเมือง - สถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ และสถานการณ์การสู้รบของโลก
<p><u>ด้านเศรษฐกิจ</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - การปรับโครงสร้างหนี้ 	<ul style="list-style-type: none"> - ต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตรสูง - ราคาสินค้าการเกษตรมีความผันผวน

โอกาส (Opportunity)	อุปสรรค (Threats)
	<ul style="list-style-type: none"> - การแทรกแซงทางการค้าของผลผลิตการเกษตรของต่างประเทศ
<p><u>ด้านสังคม</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - ผู้บริโภคนิยมบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพเพิ่มขึ้น - การอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม - เป็นพื้นที่ดำเนินการโครงการทุเรียนคุณภาพของสถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระ 	<ul style="list-style-type: none"> - แรงงานภาคเกษตรเป็นผู้สูงอายุ - คนรุ่นใหม่ไม่ค่อยสนใจทำอาชีพเกษตร - การพึ่งพาปัจจัยทางการผลิตจากต่างประเทศ เช่น ปุ๋ยเคมี อาหารสัตว์ ส่งผลให้ต้นทุนการผลิตสูง
<p><u>ด้านเทคโนโลยี</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Agri-map - เกษตรอัจฉริยะ / โดรน 	<ul style="list-style-type: none"> - เทคโนโลยีไม่ทันสมัย ล้าหลัง - ระบบขนส่งไม่ครอบคลุมทั่วพื้นที่จังหวัด
<p><u>ด้านกฎหมาย</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค - กฎระเบียบด้านสิ่งแวดล้อม 	<ul style="list-style-type: none"> - หน่วยงานที่กำกับดูแลด้านอาหารปลอดภัยไม่เพียงพอ - กฎหมายการจ้างงาน
<p><u>ด้านสิ่งแวดล้อม</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - ชายแดนติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน - สภาพดินอุดมสมบูรณ์ และสภาพภูมิอากาศมีความเหมาะสมกับการทำเกษตร เพื่อรองรับการผลิตสินค้าเกษตรที่มีคุณภาพ - การดำเนินการด้านยางพาราตามมาตรการ EU Deforestation Regulation : EUDR 	<ul style="list-style-type: none"> - การใช้ประโยชน์ที่ดินและการบริหารจัดการพื้นที่การเกษตรตามนโยบาย Zoning by Agri-map ยังมีน้อย - ภัยธรรมชาติเกิดขึ้นบ่อย - การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ - การระบาดของโรคและแมลง

ตารางที่ ๓๑ TOWS Matrix เพื่อกำหนดกลยุทธ์

<p style="text-align: center;">ปัจจัยภายใน</p> <p style="text-align: center;">ปัจจัยภายนอก</p>	<p style="text-align: center;">จุดแข็ง (S)</p> <p>๑) เป็นแหล่งผลิตสินค้าเกษตรเศรษฐกิจที่สำคัญ</p> <p>๒) มีสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น คือ กล้วยหิน บันนังस्ता (GI) ทุเรียนสะเด็ดน้ำ (GI) ส้มโชกุน เบตง (GI) มังคุดในสายหมอกเบตง (GI) ข้าวพื้นเมือง (ม็อลอ) ไก่เบตง ปลาพลวง ชมพู ปลานิลสายน้ำไหล เป็นต้น</p> <p>๓) มีเกษตรกรปราดเป็รื่อง (Smart Farmer) และเกษตรกรรุ่นใหม่ (Young Smart Farmer)</p> <p>๔) มีอาสาสมัครเกษตรกรในพื้นที่ เป็นผู้ประสานงานระหว่างเกษตรกรกับส่วนราชการในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์</p> <p>๕) มีตลาดกลางยางพารา รับซื้อขายผลผลิตยางในพื้นที่ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีศูนย์เรียนรู้กระบวนการแปรรูปยางพาราแบบครบวงจร มาตรฐาน ISO และ มอก. ในการผลิต และมีโรงงานแปรรูปทุเรียน/ห้องเย็น เพื่อรองรับผลผลิตทางการเกษตร</p> <p>๖) มีโรงงานผลิตกระแสไฟฟ้า ซึ่งผลิตส่งหรือจำหน่ายไฟฟ้า จำนวน ๔ โรงงาน</p> <p>๗) ช่องทางการตลาดในรูปแบบ Platform online ช่วยให้สินค้ามีการกระจายตัวและเข้าถึงผู้บริโภคได้ง่ายขึ้นตามรูปแบบการใช้ชีวิตสมัยใหม่</p> <p>๘) จังหวัดยะลา มีวิสาหกิจชุมชนพัฒนาทุเรียนคุณภาพบ้านนาตุปุเต๊ะ (ธารโต) ที่มีความเข้มแข็ง ซึ่งมีการจัดการตั้งแต่การผลิต การรวบรวม และการตลาด</p> <p>๙) จังหวัดยะลาอยู่ในพื้นที่ฝนตกชุก มีค่าปริมาณน้ำฝน เฉลี่ยต่อปี ๒๓๘๘.๕ มิลลิเมตร หากมีการจัดแหล่งสำรองน้ำ ที่เพียงพอจะทำให้ไม่มีปัญหาการขาดแคลนน้ำเพื่อใช้ทางการเกษตร</p>	<p style="text-align: center;">จุดอ่อน (W)</p> <p>๑) พื้นที่ทำการเกษตรส่วนใหญ่ อยู่นอกเขตพื้นที่ชลประทาน แหล่งน้ำและระบบกระจายน้ำเพื่อการเกษตร ไม่ครอบคลุมพื้นที่ทางการเกษตร</p> <p>๒) การผลิตสินค้าเกษตรที่ได้รับรองมาตรฐาน GAP มีปริมาณน้อยกว่าความต้องการของตลาด</p> <p>๓) ปริมาณการผลิตสินค้าเกษตรหลักบางชนิด ไม่เพียงพอต่อความต้องการบริโภคในคนในพื้นที่</p> <p>๔) ทำการเกษตรแบบเชิงเดี่ยว</p> <p>๕) แรงงานภาคการเกษตรมีแนวโน้มลดลง เนื่องจากเกษตรกรส่วนมากเป็นผู้สูงอายุ และเกษตรกรรุ่นใหม่ขาดแรงจูงใจต่อการทำการเกษตร</p> <p>๖) เกษตรกรส่วนมากยากจน ไม่มีเงินทุนในการพัฒนาการทำเกษตร การแปรรูป และการตลาด</p> <p>๗) เกษตรกรขาดองค์ความรู้และทักษะด้านการเกษตร การตลาด การบริหารจัดการ ผลผลิต รวมถึงการใช้ประโยชน์จากผลงานวิจัย เทคโนโลยีและนวัตกรรมสมัยใหม่</p> <p>๘) การรวมกลุ่มเกษตรกร สถาบันเกษตรกรยังไม่เข้มแข็งและยั่งยืน</p> <p>๙) เกษตรกรไม่มีกรรมสิทธิ์ในที่ดินทำกินเพื่อทำการเกษตร</p> <p>๑๐) แหล่งรวบรวมกระจายผลผลิตทางการเกษตร และระบบการบริหารจัดการยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร</p> <p>๑๑) ขาดการพัฒนาด้านการตลาดและอุตสาหกรรมแปรรูป เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม</p> <p>๑๒) เกษตรกรขาดองค์ความรู้และความเข้าใจในการจัดการดิน</p> <p>๑๓) สินค้าเกษตรยังขาดการพัฒนาคุณภาพ และการพัฒนาผลิตภัณฑ์ สร้างเรื่องราว แหล่งกำเนิดสินค้า (Story) สร้างแบรนด์สินค้า (Brand) เพื่อส่งเสริมการตลาดและสร้างรายได้ให้กับเกษตรกร</p> <p>๑๔) เกษตรกรขาดองค์ความรู้ทักษะในการใช้ประโยชน์ของ platform ช่องทางการจำหน่ายสินค้า</p> <p>๑๖) ปัญหานาร้าง ส่งผลให้เกิดการสูญเสียประโยชน์ในการใช้พื้นที่ เพื่อสร้างมูลค่าจากภาคการเกษตร และรายได้ทางเศรษฐกิจของจังหวัดยะลา</p>
<p style="text-align: center;">โอกาส (O)</p> <p>๑) สภาพภูมิศาสตร์ และสภาพภูมิอากาศมีความเหมาะสม เอื้อประโยชน์ต่อการผลิตสินค้าเกษตรที่มีคุณภาพ</p> <p>๒) สถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรมปิดทองหลังพระมีนโยบายสนับสนุนส่งเสริมโครงการทุเรียนคุณภาพใน</p>	<p>S_๑O_{๒๓๔} - พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานการเกษตร เพื่อรองรับการผลิตภาคการเกษตรที่มีประสิทธิภาพ</p> <p>S_{๑,๒,๓,๑๑}O_{๒,๔} - เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง เกษตรแปรรูป และเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น ด้วยโมเดลเศรษฐกิจ BCG</p> <p>S_๑O_{๑๒} - ส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากงานวิจัย เทคโนโลยี และนวัตกรรมสมัยใหม่ (Smart</p>	<p>W_{๑,๖,๑๑,๑๓,๑๔}O_{๑,๒,๑๑} - ยกระดับมาตรฐานการผลิต และการแปรรูปสินค้าเกษตรให้มีคุณภาพได้มาตรฐานและการส่งเสริมช่องทางการตลาด</p> <p>W_{๒,๓,๔}O_๑ - ส่งเสริม สนับสนุนการใช้งานวิจัย นวัตกรรมและเทคโนโลยีด้านการเกษตรสมัยใหม่ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตร</p> <p>W_{๔,๑๐}O_๑ - ส่งเสริม พัฒนาทักษะด้านการเกษตรแก่เกษตรกร ให้เป็น Smart Farmer / Young Smart Farmer และผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร</p>

<p>พื้นที่จังหวัดยะลา</p> <p>๓) รัฐบาลมีนโยบายที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และการแก้ไขปัญหาความไม่สงบในพื้นที่ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้</p> <p>๔) นโยบายสำคัญของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตด้านการเกษตรให้สามารถแข่งขันได้</p> <p>๕) การดำเนินการด้านสภาพป่าตามมาตรการ EU Deforestation Regulation : EUDR</p> <p>๖) นโยบายเรื่องความมั่นคงด้านอาหารของกลุ่มประเทศตะวันออกกลาง (ฮาลาล)</p> <p>๗) อิทธิพลของกระแสการดูแลสุขภาพ นิยมบริโภคอาหารและสินค้าเกษตรปลอดภัยเพื่อสุขภาพ</p> <p>๘) กระแสนิยมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ และเชิงเกษตรมีมากขึ้น</p> <p>๙) มีความเชื่อมโยงเส้นทางการคมนาคมกับจังหวัดปัตตานี นราธิวาส สงขลา และประเทศมาเลเซีย (รัฐเปรัก) บริเวณด่านชายแดนเบตง</p> <p>๑๐) กลุ่มสินค้าที่มีศักยภาพ เช่น ผัก สมุนไพร แมลงเศรษฐกิจซึ่งเป็นโปรตีน และพืชกลุ่มเครื่องดื่มและผลิตภัณฑ์ เช่น กาแฟ ซึ่งตลาดยังมีความต้องการจำนวนมาก</p> <p>๑๑) ภาคเอกชนมี platform ช่องทางการตลาดที่หลากหลายในการทำตลาดดิจิทัล ซึ่งแต่ละช่องทางก็มีลักษณะเฉพาะ และกลุ่มเป้าหมายที่แตกต่างกัน เกษตรกรสามารถเลือกช่องทางที่เหมาะสม เพื่อให้การสื่อสารและการตลาดที่มีประสิทธิภาพสูงสุด</p>	<p>Farm) เพื่อทำการเกษตร</p> <p>S_{๑,๒,๓,๔}O_{๒,๓} - ส่งเสริมการเชื่อมโยงช่องทางการตลาดสินค้าเกษตรสู่ตลาดดิจิทัล</p> <p>S_{๒,๖}O_๕ - ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร และพัฒนาสินค้าเกษตร/ผลิตภัณฑ์ชุมชน</p> <p>S_{๑,๒,๓}O_๕ - ส่งเสริมการผลิตพืชพลังงานทดแทน พืชเศรษฐกิจ (โตเร็ว) พืชสมุนไพร และพืชทางเลือกอื่น</p>	<p>W_๕O_๑ - ส่งเสริมการบริหารจัดการแรงงานภาคเกษตร โดยใช้เทคโนโลยี และนวัตกรรมสมัยใหม่</p> <p>W_๓O_๑ - ส่งเสริมการรวมกลุ่มเกษตรกร และเข้าถึงแหล่งเงินทุนดอกเบี้ยต่ำ</p> <p>W_{๒,๕,๑๖}O_{๑,๓,๔} - ส่งเสริมการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม Zoning by Agri-map อย่างยั่งยืน</p> <p>W_๕O_๑ - จัดหาพื้นที่ชลประทานและระบบกระจายน้ำให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ทำการเกษตร</p> <p>W_๓O_๑ - พัฒนาระบบฐานข้อมูลด้านการเกษตร ให้มีความทันสมัย สะดวก และเข้าถึงได้ง่าย</p> <p>W_๕O_๑ - ส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรหน่วยงานในสังกัด กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ให้เป็น Smart Officer</p>
<p>ภัยคุกคาม (T)</p> <p>๑) ลักษณะสภาพพื้นที่ของจังหวัดยะลา ทำให้การใช้ประโยชน์ที่ดินและการบริหารจัดการพื้นที่การเกษตรตามนโยบาย Zoning by Agri-map เป็นไปได้ยาก</p> <p>๒) ปัญหาการระบาดของโรคและแมลง ส่งผลให้ปริมาณคุณภาพของผลผลิตลดลง</p> <p>๓) ปัญหามลพิษทางธรรมชาติ และการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศอย่างรุนแรง</p> <p>๔) ปัญหาสถานการณ์สงครามโลกทำให้ราคาน้ำมันสูงขึ้นส่งผลให้ต้นทุนการผลิตเพิ่มขึ้น รวมถึงเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้</p>	<p>S_{๑,๒,๓,๔}T_{๑,๒,๔,๕,๖} - ส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรอย่างยั่งยืน</p> <p>S_{๑,๒,๓,๔}T_{๒,๓,๔} - ส่งเสริมการเกษตรกรรมหลัก เศรษฐกิจพอเพียง เกษตรเกษตรกรรมยั่งยืน เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้แก่เกษตรกร</p> <p>S_๗T_๒ - เพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเครือข่ายอาสาสมัครด้านการเกษตรในพื้นที่</p> <p>S_{๑,๒,๔}T_{๑๐} - การสร้างความเข้มแข็งของเครือข่ายกลุ่มวิสาหกิจเพื่อเป็นกลไกในการช่วยเหลือเกษตรกรทั้งด้านการผลิต การรวบรวม การแปรรูปและการตลาด</p>	<p>W_{๒,๓,๔,๕}T_{๒,๓,๔} - ส่งเสริมการทำเกษตรกรรมยั่งยืน และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม</p> <p>W_{๒,๕}T_๕ - ส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรอย่างยั่งยืน</p> <p>W_๕T_๒ - สนับสนุนการขีดความยากจน และพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง</p>

<p>๕) ต้นทุนการผลิตด้านการเกษตรมีราคาสูง</p> <p>๖) ราคาสินค้าการเกษตรในตลาดโลกที่มีความผันผวน ส่งผลทำให้ราคาสินค้าเกษตรในพื้นที่ที่มีความผันผวนตาม</p> <p>๗) การแทรกแซงทางการค้าของผลผลิตการเกษตรของต่างประเทศ เช่น ปาล์มน้ำมัน มะพร้าว</p> <p>๘) ระเบียบ กฎหมาย ข้อกำหนด กฎระเบียบการค้า ของประเทศนำเข้า ผลผลิตสินค้าเกษตร ส่งผลต่อการส่งออกผลผลิตสินค้าเกษตร ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการส่งออก</p> <p>๙) นโยบายประกันภัยสินค้าเกษตรบางชนิดยังไม่ครอบคลุม เมื่อเกิดภัยพิบัติกับสินค้าเกษตรทำให้เกษตรกร ไม่ได้รับการชดเชยในโครงการประกันภัยสินค้าเกษตร</p> <p>๑๐) ผลผลิตสินค้าเกษตรบางชนิด เช่น ไม้ผล เงาะ มังคุด ทุเรียน ลองกอง ผลผลิตจะออกพร้อมๆกับจังหวัดอื่นๆ เช่น สงขลา ปัตตานี นราธิวาส ส่งผลทำให้ผลผลิตจะกระจุกตัว อาจจะทำให้ราคา ไม่ดีเท่าที่ควร</p>		
---	--	--